

31998L0026

L 166/45

JURNALUL OFICIAL AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE

11.6.1998

**DIRECTIVA NR. 98/26/CE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI
din 19 mai 1998
privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a titlurilor de valoare**

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 100a,

având în vedere propunerea Comisiei ⁽¹⁾,

având în vedere avizul Institutului Monetar European ⁽²⁾,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social ⁽³⁾,

hotărând în conformitate cu procedura stabilită la articolul 189b din tratat ⁽⁴⁾,

(1) întrucât Raportul Lamfalussy din 1990 către guvernatorii băncilor centrale din Grupul celor Zece a demonstrat riscul sistemic major inerent sistemelor de plăți care funcționează pe baza mai multor tipuri legale de compensare a plăților, mai ales compensarea multilaterală; întrucât reducerea riscurilor juridice asociate participării la sistemele de decontare brută în timp real este de o importanță capitală, dată fiind dezvoltarea continuă a acestor sisteme;

(2) întrucât este de cea mai mare importanță reducerea riscurilor ce decurg din participarea la sistemele de decontare a titlurilor de valoare, mai ales în cazul în care există o legătură strânsă între aceste sisteme și sistemele de plăți;

(3) întrucât prezenta directivă are scopul de a contribui la funcționarea eficientă și rentabilă din punct de vedere al costului a plăților transfrontaliere și a sistemului de decontare a titlurilor de valoare în Comunitate, ceea ce conferă o mai mare libertate circulației capitalului în piața internă; întrucât prezenta directivă se înscrie pe linia progresului pentru finalizarea pieței interne, în special în ceea ce privește libertatea de a furniza servicii și liberalizarea circulației capitalului, în vederea realizării Uniunii Economice și Monetare;

(4) întrucât este de dorit ca legislația statelor membre să își propună o cât mai mare reducere a disfuncționalităților sistemului cauzate de aplicarea procedurii de faliment unui participant la acel sistem;

(5) întrucât pe agenda Consiliului se află o propunere de directivă referitoare la reorganizarea și lichidarea instituțiilor de credit, înaintată în 1985 și modificată pe 8 februarie 1988; întrucât Convenția privind procedura de faliment, elaborată la 23 noiembrie 1995 la reuniunea statelor membre din cadrul Consiliului, exclude în mod explicit întreprinderile de asigurări, instituțiile de credit și societățile de investiții;

(6) întrucât prezenta directivă vizează să acopere atât sistemele interne de plăți și de decontare a operațiunilor cu titluri de valoare, cât și cele transfrontaliere; întrucât directiva se aplică sistemelor comunitare și garanțiilor suplimentare constituite de participanți, comunitari sau dintr-o țară terță, legat de participarea la aceste sisteme;

(7) întrucât statele membre pot aplica dispozițiile prezentei directive atât propriilor instituții care participă în mod direct la sistemele dintr-o țară terță, cât și garanțiilor suplimentare constituite în legătură cu participarea la aceste sisteme;

(8) întrucât statelor membre trebuie să li se permită să desemneze drept sistem reglementat prin prezenta directivă un sistem a cărui activitate principală o constituie decontarea titlurilor de valoare, chiar dacă sistemul se ocupă, într-o măsură limitată, și de produse derivate de comerț;

(9) întrucât reducerea riscului sistemic impune în special caracterul definitiv al decontării și onorarea garanțiilor suplimentare; întrucât prin garanție suplimentară se înțelege toate mijloacele furnizate de un participant celorlalți participanți la sistemele de plăți și de decontare cu titluri de valoare, pentru garantarea drepturilor și obligațiilor aferente sistemului, inclusiv în cazul acordurilor de răscurparare a garanțiilor legale și a transferurilor fiduciare; întrucât dispozițiile din legislațiile interne privitoare la tipurile de garanții suplimentare ce pot fi utilizate nu trebuie să fie afectate de definiția dată garanției suplimentare de prezenta directivă;

⁽¹⁾ JO C 207, 18.7.1996, p. 13 și

JO C 259, 26.8.1997, p. 6.

⁽²⁾ Aviz emis la 21 noiembrie 1996.

⁽³⁾ JO C 56, 24.2.1997, p. 1.

⁽⁴⁾ Avizul Parlamentului European din 9.4.1997 (JO C 132, 28.4.1997, p. 74), Poziția comună a Consiliului din 13 octombrie 1997 (JO C 375, 10.12.1997, p. 34) și Decizia Parlamentului European din 29.1.1998 (JO C 56, 23.2.1998), Decizia Consiliului din 27.4.1998.

- (10) întrucât prezenta directivă, prin faptul că extinde domeniul de aplicare la garanțiile suplimentare aferente operațiunilor derulate de băncile centrale ale statelor membre care funcționează ca bănci centrale, inclusiv operațiuni din sfera politicii monetare, sprijină Institutul Monetar European în îndeplinirea funcției sale de promovare a eficienței plăților transfrontaliere, în vederea pregătirii etapei a treia a Uniunii Economice și Monetare, contribuind prin aceasta la crearea cadrului legal în care viitoarea bancă centrală europeană să își poată pune în practică politica;
- (11) întrucât ordinele de transfer și compensarea lor trebuie să se poată aplica în mod legal în temeiul jurisdicției statelor membre, fiind obligatorii pentru terțe țări;
- (12) întrucât normele privind caracterul definitiv al compensării nu trebuie să împiedice sistemele să verifice, înaintea efectuării compensării, dacă ordinele intrate în sistem sunt conforme cu normele de funcționare ale aceluși sistem și dacă permit decontarea în sistemul respectiv;
- (13) întrucât nici o dispoziție din prezenta directivă nu trebuie să împiedice un participant sau un terț de a exercita orice drept sau pretenție aferente unei tranzacții, pe care le poate avea prin lege, privind recuperarea sau restituirea în legătură cu un ordin de transfer introdus în sistem, de exemplu, în caz de fraudă sau eroare tehnică, atâta vreme cât acest lucru nu duce la repunerea în cauză a compensării, nici la revocarea ordinului de transfer în sistem;
- (14) întrucât trebuie să existe certitudinea că ordinele de transfer nu pot fi revocate în afara perioadei fixate prin normele de funcționare a sistemului;
- (15) întrucât un stat membru trebuie să notifice de îndată celorlalte state membre cu privire la declanșarea procedurii de faliment în legătură cu un participant la sistem;
- (16) întrucât procedura de faliment nu trebuie să aibă efect retroactiv asupra drepturilor și obligațiilor participanților la sistem;
- (17) întrucât, în cazul aplicării procedurii de faliment împotriva unui participant la sistem, prezenta directivă are și scopul de a stabili care este legislația privind falimentul aplicabilă drepturilor și obligațiilor participantului aferente participării lui la sistem;
- (18) întrucât garanția suplimentară trebuie protejată de efectele legislației privind falimentul care se aplică participantului aflat în stare de insolvență;
- (19) întrucât dispozițiile articolului 9 alineatul (2) trebuie să se aplice numai registrului, contului sau sistemului de depozit central care să arate existența drepturilor de proprietate în momentul transferului sau în vederea transferului titlurilor de valoare;
- (20) întrucât dispozițiile articolului 9 alineatul (2) au drept scop să asigure că, în cazul în care participantul, banca centrală a unui stat membru sau viitoarea Bancă Centrală Europeană au o garanție valabilă și reală, în conformitate cu prevederile statului membru în care se află registrul, contul și sistemul de depozitare centralizată, validitatea și exigibilitatea garanției în legătură cu sistemul (și cu operatorul acestuia) sau cu orice altă persoană ce revendică, direct sau indirect, un drept prin intermediul sistemului, trebuie stabilite numai în conformitate cu legislația acestui stat membru;
- (21) întrucât dispozițiile articolului 9 alineatul (2) nu vizează să aducă atingere funcționării sau efectelor dispozițiilor legale din statul membru în care sunt constituite titlurile de valoare sau dispozițiilor legale ale statului membru în care titlurile de valoare se pot afla ca atare (inclusiv, fără restricție, legislația referitoare la crearea, proprietatea sau transferul unor astfel de titluri sau a drepturilor aferente lor) și nu trebuie interpretate ca însemnând că orice asemenea garanție suplimentară va fi direct aplicabilă sau susceptibilă de a fi recunoscută în orice stat membru, altfel decât în conformitate cu legea acestui stat membru;
- (22) întrucât este de dorit ca statele membre să facă eforturi pentru a crea suficiente legături între toate sistemele de decontare a titlurilor de valoare reglementate de prezenta directivă, în scopul de a asigura maxima transparență și deplina siguranță juridică a tranzacțiilor cu titluri de valoare;
- (23) întrucât adoptarea prezentei directive constituie calea cea mai bună de a concretiza obiectivele menționate, fără a depăși limita necesară realizării lor,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

SECȚIUNEA I

SFERA DE APLICARE ȘI DEFINIȚII

Articolul 1

Dispozițiile prezentei directive se aplică:

- (a) oricărui sistem definit în conformitate cu articolul 2 litera (a) reglementat de legea unui stat membru și care operează în orice devalută, în ECU sau în diverse monede convertite în cadrul sistemului;

- (b) oricărui participant la un astfel de sistem;
- (c) garanțiilor suplimentare constituite în legătură cu:
- participarea la sistem sau
 - operațiunile efectuate de băncile centrale ale statelor membre, în cadrul atribuțiilor lor de bănci centrale.

Articolul 2

În sensul prezentei directive:

- (a) „sistem” înseamnă un acord formal:
- între trei sau mai mulți participanți, la care se poate adăuga un potențial agent de decontare, un partener central, o potențială casă de compensație, sau chiar un participant indirect, cu norme comune și sisteme standardizate pentru executarea ordinelor de transfer între participanți;
 - reglementat de legea unui stat membru care a fost ales de către participanți; cu toate acestea, participanții nu pot alege decât legea unui stat membru în care cel puțin unul dintre ei are sediul central și
 - desemnat ca sistem, fără să aducă prejudiciu altor condiții mai stricte cu aplicare generală stabilite de legislația internă, notificat Comisiei de către statul membru a cărui lege aplicabilă, după ce statul membru se asigură că normele de funcționare ale sistemului sunt corespunzătoare.

Sub rezerva condițiilor din primul paragraf, un stat membru poate desemna ca sistem un acord formal menit să execute ordinele de transfer, așa cum sunt definite la a doua liniuță de la punctul (i) și care, într-o măsură limitată, execută ordine legate de alte instrumente financiare, în cazul în care statul membru consideră că desemnarea acestui sistem se justifică prin motive de risc sistemic.

Un stat membru poate desemna ca sistem, de la caz la caz, un acord formal între doi participanți, la care se poate adăuga un agent de decontare, un partener central sau casă de compensație, ori chiar un participant indirect, în cazul în care statul membru consideră că desemnarea acestui sistem se justifică prin motive de risc sistemic;

- (b) „instituție” înseamnă:
- o instituție de credit, așa cum a fost definită la prima liniuță din articolul 1 din Directiva 77/780/CEE⁽¹⁾, inclusiv instituțiile precizate în lista de la articolul 2 alineatul (2) sau

- o întreprindere de investiții, așa cum a fost definită la punctul 2 din articolul 1 din Directiva 93/22/CEE⁽²⁾, exclusiv instituțiile precizate în lista de la articolul 2 alineatul (2) de la litera (a) la (k) sau
- autorități publice și întreprinderi garantate public sau
- orice întreprindere cu sediul social în afara Comunității și ale cărei atribuții corespund cu cele ale instituțiilor de credit sau întreprinderilor de investiții din Comunitate definite la prima și a doua liniuță,

care participă la sistem și care răspunde de executarea obligațiilor financiare ce rezultă din ordinele de transfer din cadrul sistemului.

În cazul în care un sistem este supravegheat în conformitate cu legislația internă și execută numai ordinele de transfer, așa cum au fost definite în a doua liniuță de la punctul(i), precum și plățile rezultate din astfel de ordine, un stat membru poate decide ca întreprinderile care fac parte din sistem și care au responsabilitatea de a executa obligațiile financiare rezultate din ordinele de transfer din sistem și care pot fi considerate instituții, doar în cazul în care cel puțin trei participanți la sistem se încadrează în categoriile cuprinse în primul paragraf și în care o astfel de decizie se justifică prin motive de risc sistemic;

- (c) „partener central” înseamnă o entitate care se interpune între instituțiile sistemului și care acționează ca partener exclusiv al acestor instituții în ceea ce privește ordinele lor de transfer;
- (d) „agent de decontare” înseamnă o entitate care pune la dispoziția instituțiilor și/sau a partenerului central participante la sistem, conturi de decontare prin care sunt decontate ordinele de transfer din sistem și, după caz, acordă credite acestor instituții și/sau partenerilor centrali în scopul regularizării;
- (e) „casă de compensație” înseamnă o entitate care răspunde de calcularea situației nete a instituțiilor, un eventual partener central și/sau un eventual agent de decontare;
- (f) „participant” înseamnă o instituție, un partener central, un agent de decontare sau o casă de compensație.

În conformitate cu normele de funcționare a sistemului, același participant poate acționa ca partener central, ca agent de decontare sau ca o casă de compensație ori poate desfășura parțial sau integral aceste activități.

⁽¹⁾ Prima Directivă 77/780/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1977 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind accesul la activitatea de credit a instituțiilor de credit și exercitarea acesteia (JO L 322, 17.12.1977, p. 30). Directivă modificată ultima dată de Directiva 96/13/CE (JO L 66, 16.3.1996, p. 15).

⁽²⁾ Directiva 93/22/CEE a Consiliului din 10 mai 1993 privind serviciile de investiții în domeniul valorilor mobiliare (JO L 141, 11.6.1993, p. 27). Directivă modificată ultima dată de Directiva 97/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 84, 26.3.1997, p. 22).

Un stat membru poate decide, în sensul prezentei directive, ca un participant indirect să fie considerat participant în cazul în care se justifică prin motive de risc sistemic și numai în cazul în care participantul indirect este cunoscut în sistem;

(g) „participant indirect” înseamnă o instituție de credit, astfel cum este definită la prima liniuță, litera (b), care are o relație contractuală cu o instituție participantă la sistem, care execută ordinele de transfer, astfel cum sunt definite la prima liniuță de la punctul (i) și care îi permite instituției de credit să treacă ordinele de transfer prin sistem;

(h) „titluri de valoare” înseamnă toate instrumentele la care se face referire în secțiunea B din anexa la Directiva 93/22/CEE;

(i) „ordin de transfer” înseamnă:

— orice instrucțiune dată de un participant, de plasare a unei sume de bani la dispoziția unui destinatar, efectuată prin înregistrarea în registrele unei instituții de credit, ale unei bănci centrale sau ale unui agent de decontare, precum și orice instrucțiune care are ca efect asumarea sau executarea unei obligații de plată, astfel cum este definită prin normele de funcționare a sistemului sau

— o instrucțiune dată de un participant de a se transfera titlul de proprietate asupra unui titlu de valoare sau a mai multor titluri sau de a se transfera dreptul asupra unui titlu de valoare sau a mai multor titluri printr-o înregistrare contabilă în registru sau printr-o altă modalitate;

(j) „procedura de faliment” înseamnă orice măsură colectivă prevăzută de legea unui stat membru sau a unei țări, cu scopul lichidării sau reorganizării judiciare a unui participant, în cazul în care o astfel de măsură implică suspendarea sau impunerea de restricții asupra transferurilor sau plăților;

(k) „compensare” înseamnă conversia într-o singură creanță netă sau obligație netă a creanțelor și obligațiilor rezultate din ordinele de transfer pe care un participant sau mai mulți participanți le emit în beneficiul unui participant sau al mai multor participanți sau le primesc de la unul ori mai mulți participanți, având ca rezultat faptul că numai o singură creanță netă poate fi exigibilă și numai o singură obligație netă este datorată;

(l) „cont de decontare” înseamnă un cont deschis la o bancă centrală, la un agent de decontare sau la un partener central, utilizat pentru deținerea fondurilor și titlurilor de valoare și pentru decontarea tranzacțiilor dintre participanții la sistem;

(m) „garanții suplimentare” înseamnă elementele de activ executabile, constituite sub forma unui gaj (inclusiv banii dați ca gaj), o răscumpărare sau un acord similar ori sub altă formă, cu scopul de a proteja drepturile și obligațiile ce pot apărea în legătură cu participarea la un sistem sau care se constituie la băncile centrale ale statelor membre sau la viitoarea Bancă Centrală Europeană.

SECȚIUNEA II

COMPENSAREA ȘI ORDINELE DE TRANSFER

Articolul 3

(1) Ordinele de transfer și compensarea produc efecte legale și, chiar în cazul procedurii de faliment aplicate unui participant, sunt opozabile terților cu condiția ca ordinele de transfer să fi fost introduse în sistem înainte de momentul declanșării procedurii de faliment, definite în conformitate cu articolul 6 alineatul (1).

În cazul în care, în mod excepțional, ordinele de transfer sunt introduse în sistem ulterior declanșării procedurii de faliment și sunt executate în ziua în care au fost inițiate procedura, ele au caracter executoriu și sunt obligatorii pentru terți numai în cazul în care, ulterior momentului decontării, agentul de decontare, partenerul central sau casa de compensație pot dovedi că nu au știut, nici nu ar fi trebuit să știe că a fost declanșată această procedură.

(2) Nici un act cu putere de lege, normă administrativă, dispoziție sau uzanță privind anularea contractelor și a tranzacțiilor încheiate înaintea momentului de declanșare a procedurii de faliment, astfel cum este definită la articolul 6 alineatul (1), nu poate conduce la anularea compensării.

(3) Momentul intrării unui ordin de transfer în sistem este definit de normele de funcționare ale sistemului. În cazul în care în legislația internă sunt stabilite condiții care reglementează sistemul în ceea ce privește momentul intrării, normele de funcționare ale acestui sistem trebuie să fie conforme acestor condiții.

Articolul 4

Statele membre pot dispune ca declanșarea procedurii de faliment aplicate unui participant să nu împiedice utilizarea fondurilor și titlurilor de valoare disponibile în contul de decontare al acestui participant pentru acoperirea obligațiilor din sistem ale acestuia, în ziua în care s-a declanșat procedura de faliment. Mai mult, statele membre pot dispune ca facilitatea de credit a unui astfel de participant aferentă sistemului să fie utilizată, pe baza garanțiilor suplimentare existente și disponibile, pentru executarea obligațiilor participantului față de sistem.

Articolul 5

Un ordin de transfer nu poate fi revocat de un participant la sistem sau de un terț, de la data stabilită prin normele de funcționare ale sistemului.

SECȚIUNEA III

DISPOZIȚIILE REFERITOARE LA PROCEDURA DE FALIMENT*Articolul 6*

(1) În sensul prezentei directive, momentul declanșării procedurii de faliment va fi momentul în care autoritatea judecătorească sau administrativă competentă emite decizia sa.

(2) În cazul în care a fost luată o decizie în conformitate cu alineatul (1), autoritatea judecătorească sau administrativă competentă o notifică de îndată autorității competente desemnată de statul membru.

(3) Statul membru la care se face referire la alineatul (2) notifică de îndată celelalte state membre.

Articolul 7

Procedura de faliment nu trebuie să aibă efecte retroactive asupra acelor drepturi și obligații ale unui participant care apar ca rezultat al participării sale sau în legătură cu participarea sa la sistem înainte de momentul declanșării procedurii definite la articolul 6 alineatul (1).

Articolul 8

În cazul în care a fost declanșată procedura de faliment împotriva unui participant la sistem, drepturile și obligațiile acestuia, care apar ca rezultat al participării sale sau în legătură cu participarea sa la sistem, se stabilesc de legea aplicabilă sistemului în cauză.

SECȚIUNEA IV

PROTEJAREA DREPTURILOR DEȚINĂTORILOR DE GARANȚII SUPLEMENTARE FAȚĂ DE EFECTELE FALIMENTULUI FURNIZORULUI*Articolul 9*

(1) Drepturile:

— unui participant la garanțiile suplimentare puse la dispoziția acestuia în legătură cu sistemul și

— băncilor centrale ale statelor membre sau ale viitoarei Bănci Centrale Europene la garanțiile suplimentare puse la dispoziția lor

nu trebuie să fie afectate de aplicarea procedurii de faliment unui participant sau unui partener al băncilor centrale ale statelor membre sau al viitoarei Bănci Centrale Europene care au constituit garanțiile suplimentare. Garanțiile suplimentare pot fi executate pentru onorarea drepturilor.

(2) În cazul în care titlurile de valoare (inclusiv drepturile asupra titlurilor de valoare) sunt constituite ca garanții suplimentare la participanți sau la băncile centrale ale statelor membre sau ale viitoarei Bănci Centrale Europene, potrivit descrierii de la alineatul (1), iar dreptul acestora (sau cel al oricărui alt mandatar, agent sau terț care acționează în numele lor) legat de titlurile de valoare, este înregistrat legal într-un registru, un cont sau sistem de depozit centralizat care se află într-un stat membru, stabilirea drepturilor unor astfel de entități în calitatea lor de deținători de garanții suplimentare aferente titlurilor de valoare fiind reglementată de legea acestui stat membru.

SECȚIUNEA V

DISPOZIȚII FINALE*Articolul 10*

Statele membre precizează sistemele care urmează a face parte din sfera de aplicare a prezentei directive, le notifică Comisiei și informează Comisia cu privire la autoritățile pe care le-au ales în conformitate cu articolul 6 alineatul (2).

Sistemul indică statului membru a cărui lege este aplicabilă participanții la sistem, inclusiv eventualii participanți indirecti, precum și orice modificare în legătură cu aceștia.

În plus, statele membre pot impune necesitatea supravegherii și autorizării sistemelor aflate sub jurisdicția lor.

Orice persoană care are un interes legitim poate solicita unei instituții informații referitoare la sistemele din care face parte și poate furniza informații cu privire la principalele norme de funcționare a sistemelor.

Articolul 11

(1) Statele membre pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive înainte de 11 decembrie 1999. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta.

Atunci când statele membre adoptă aceste acte, acestea cuprind o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

(2) Comisiei îi sunt comunicate de către statele membre textele dispozițiilor de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă. În comunicare, statele membre includ un tabel de concordanță care să menționeze dispozițiile de drept intern existente sau introduse, în conformitate cu fiecare articol din prezenta directiva.

Articolul 12

În termen de maximum trei ani de la data menționată la articolul 11 alineatul (1), Comisia prezintă un raport Parlamentului European și Consiliului referitor la punerea în practică a acestei directive, însoțit, după caz, de propunerea revizuirii ei.

Articolul 13

Prezenta directivă intră în vigoare la data publicării în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*.

Articolul 14

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 19 mai 1998.

Pentru Parlamentul European

Președintele

J. M. GIL-ROBLES

Pentru Consiliu

Președintele

G. BROWN